

TOREN ALS MIDDELPUNT...

Na het eervol herbegraven van de skeletten op 25 juni jl. zijn we begonnen aan het volgende project: de ondersteuning van de toren. Dit is een zeer specialistisch karwei, waardoor we uitermate zorgvuldig te werk zijn gegaan. Alles gaat stap voor stap: steeds slopen we een stukje oud en bouwen we een stukje nieuw. Het onderste gedeelte van de toren moet wijken om deze nieuw ontstane ruimte deel uit te laten maken van de nieuwe kerkzaal. Zo wordt de toren letterlijk het middelpunt tussen oud en nieuw.

BOUWCOMMISSIE

(in samenwerking met
Aannemersbedrijf P. van Leeuwen)

Kok Baars	kennis van en ervaring met monumenten
Wim van Ooijen	kennis van en ervaring met monumenten
Aart Bor	bewaken financiën
Jan Doeland	vrijwilligers
Ardjan Haag	constructeur
Wilbert de Jong	secretaris
Marcel van Leeuwen	bouwtechnisch proces
Piet van Leeuwen	bouwtechnisch proces

EXTRA VRIJWILLIGE BIJDRAGE KERKBOW

In 2015 heeft het draagvlakonderzoek plaatsgevonden voor de uitbreiding en verbouwing van ons kerkgebouw. In dat jaar zijn er door gemeentelieden toezeggingen gedaan voor een extra vrijwillige bijdrage en/of een lening voor de financiering van het project. Een aantal gemeentelieden heeft die bijdrage reeds overgemaakt, waarvoor dank! Nu de bouwwerkzaamheden zijn aangevangen en zichtbaar vorderen, willen we graag van alle toezeggingen gebruik maken.

- Voor wat betreft de toegezegde extra vrijwillige bijdrage verzoeken wij u, voor zover nog niet is gebeurd, deze over te maken op rek.nr.: IBAN NL64 RABO 0341 3604 30 t.n.v. Hervormde Gemeente Meerkerk. Omschrijving: extra vrijwillige bijdrage kerkbouw. Het zou fijn zijn als we deze bijdrage uiterlijk 1 december 2019 mogen ontvangen.
- Voor wat betreft de toegezegde leningen zal aan de gemeentelieden die dit betreft, op korte termijn een lening-overeenkomst worden overlegd met daarbij een toelichting.
- Misschien bent u na 2015 lid geworden van onze gemeente en hebt u daardoor niet mee kunnen doen aan het draagvlakonderzoek. Heeft u belangstelling om in welke vorm dan ook een bijdrage te leveren aan het project, benader dan broeder Aart Bor of Nico Weeda.
- Wilt u alsnog een bijdrage leveren aan het project of weet u niet meer wat u hebt toegezegd, neem ook dan contact met hen op.

Namens het College van Kerkrentmeesters hartelijk dank voor uw bijdrage!

TOT SLOT

Rode draad in deze nieuwsbrief: ondersteuning! Van de ondersteuning van de toren tot financiële en vrijwillige ondersteuning van de bouw. We kunnen allemaal iets betekenen, ook door de handen te vouwen en vragen om steun en zegen voor al het werk dat aan en in dit Godshuis wordt verricht!

NIEUWE VRIJWILLIGERS GEZOCHT!

Voor de afbouwwerkzaamheden zijn we op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Lukte het tot nu toe niet (om overdag) te helpen? Er komen vanaf nu allerlei werkzaamheden die gedurende de wintermaanden in de avonden verricht kunnen worden. Denk aan verfwerk, elektra, leidingwerk, kabels trekken etc.

MELD JE AAN bij Jan Doeland,
tel. 06-10061666

BEDANKT!

Van tevoren weet je nooit zeker wat er allemaal aan de toren hangt. Om het gewicht (bij benadering) te kunnen berekenen, is de toren ingemeten en op basis van aannames, zoveel weegt een kubieke meter metselwerk etc., wordt dan het gewicht bepaald.

BOREN

Nadat het vijzelwerk was uitgevoerd, hebben we het onderste gedeelte van de toren, dat verwijderd moet worden, losgemaakt van de bovenkant. De toren is niet door midden gezaagd, veiligheidshalve hebben we voor boren gekozen. In alle zijden van de toren zijn allemaal gaten geboord. Eerst om en om, toen daartussen. Zo kwam het onderste deel los van het bovenste. Eigenlijk het principe van het prikblok op de kleuterschool. Het waren flinke gaten, de wanden van de toren zijn maar liefst 65 centimeter dik en de wanden die aan de kerk vastzitten, maar liefst 85 centimeter. Het grote voordeel van boren is dat als de toren iets zou zakken, we dit meteen zouden opmerken doordat de boor klem komt te zitten. Dit is gelukkig niet gebeurd.

De toren is eerst tot 85 ton voorbelast en gaat nog niet omhoog omdat hij zwaarder weegt. Door het gewicht van de toren zullen de ondersteuningen een klein beetje zakken. Ook zullen door de verschillen in de constructie van de ondersteuningen de zettingen verschillend zijn. De toren moet echter zowel in de kerk als daarbuiten op hoogte blijven. Door het voorbelasten met behulp van de vijzels worden deze zettingen gecompenseerd. Door een koppeling van de vijzels in drie groepen die elk apart bediend kunnen worden, kunnen we ervoor zorgen dat de toren precies op hoogte blijft. Hoeveel de toren precies weegt, weten we pas zeker als we de vijzels helemaal op oliedruk kunnen zetten.

BETON

De toren hangt nu 7 meter en 10 centimeter boven de begane grond. Op de funderingsbalken zijn de nieuwe betonnen kolommen geplaatst die de definitieve ondersteuning van de toren zullen vormen. Eind oktober zal de nieuwe vloer aan de onderkant van het bovenste deel van de toren worden gestort. Deze vloer is dus op plafondhoogte van de nieuwe kerkzaal. Hiervoor is onderin het hangende deel van de toren een frame met een stalen rand gelast. Het beton storten wordt nog een uitdaging, er is slechts vijf centimeter ruimte tussen deze vloer en de toren. Als dan de toren staat op de nieuwe betonnen draagconstructie, kunnen de tijdelijke stalen ondersteuningsconstructies worden verwijderd en kunnen de bouwers eindelijk ontspannen ademen.

SPANNING

Zo'n ingrijpend project gaat natuurlijk niet zonder controle van bevoegde instanties. Een extern bureau waar de gemeente mee samenwerkt heeft meegekeken met ons plan van aanpak. Tijdens de uitvoerende werkzaamheden aan de toren kwam een grote delegatie van de afdeling Handhaving en Toezicht van de Gemeente Vijfheerenlanden kijken en werden we aan een vragenvuur onderworpen. Gelukkig konden we aantonen dat we de goedkeuring van de externe constructeur van de gemeente al op zak hadden en we zorgvuldig bezig waren met de werkzaamheden. Dit is ook zulk specialistisch werk, daar hebben maar weinigen ervaring mee. Toch blazen we niet te hoog van de toren, want we zijn ons terdege bewust van de grote risico's die dit meest spannende deel van de bouw met zich meebrengt. Over spanning gesproken... om de toren bij elkaar te houden is gezorgd voor de nodige voorspanning in de toren. Strak naast de toren zijn stalen balken aangebracht die met elkaar verbonden zijn door stalen voorspan-stangen die met elkaar een klemkracht van 60 ton op de toren uitoefenen. Dit houdt het metselwerk bij elkaar. Zie het als een rij boeken. Die kun je alleen optillen als je er met je handen op beide kanten druk uitoefent. Het bovenstaande is zo'n beetje het lange antwoord op de vraag hoe de toren blijft hangen. Een kort, antwoord met een kwinkslag heeft de bouwmeester ook paraat: "hangt aan het haantje".

KLOK

De toren dateert uit 1832 en is aangeplakt tegen de kerk die twee jaar eerder is gebouwd. Je ziet het tijdverschil ook in het gebruik van verschillende stenen. De toren werd destijds, zoals gebruikelijk, betaald door Rijkswaterstaat en was tot een jaar geleden in eigendom van de Gemeente Zederik. Tot vorig jaar viel ook het klokluiden (bij begrafenissen en voor aanvang van de kerkdiensten) onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Nu dragen wij, Hervormde Gemeente Meerkerk, daar zelf zorg voor.

Zolang de toren op de tijdelijke ondersteuning staat, zal de klok echter voorlopig niet slaan. Het risico van een 600 kilo zwaar gewicht dat heen en weer beweegt in een toren die in dit stadium absoluut niet mag bewegen, vinden we te groot. Wel blijft de klok de uren slaan, dit is slechts een hamertje dat op de klok tikt.

PREFAB

Nagenoeg alles wat geprefab kon worden is klaar. De stelkozijnen zijn gemonteerd, binnenkort gaan de glazen puien erin. Het lagere metselwerk is klaar, het hogere metselwerk volgt snel. Over enkele weken gaat de dakdekker het dak op. In het lage dak van het nieuwe gedeelte ligt nu al 1400 meter aan leidingen, onder andere voor licht, geluid en brandbeveiliging. De kerkbanken zijn allemaal opgeknapt, de restauratie van de preekstoel is bijna afgerond. Er wordt nog hard gewerkt aan houten dakopbouwen voor het glas. Er zit dus schot in de zaak!

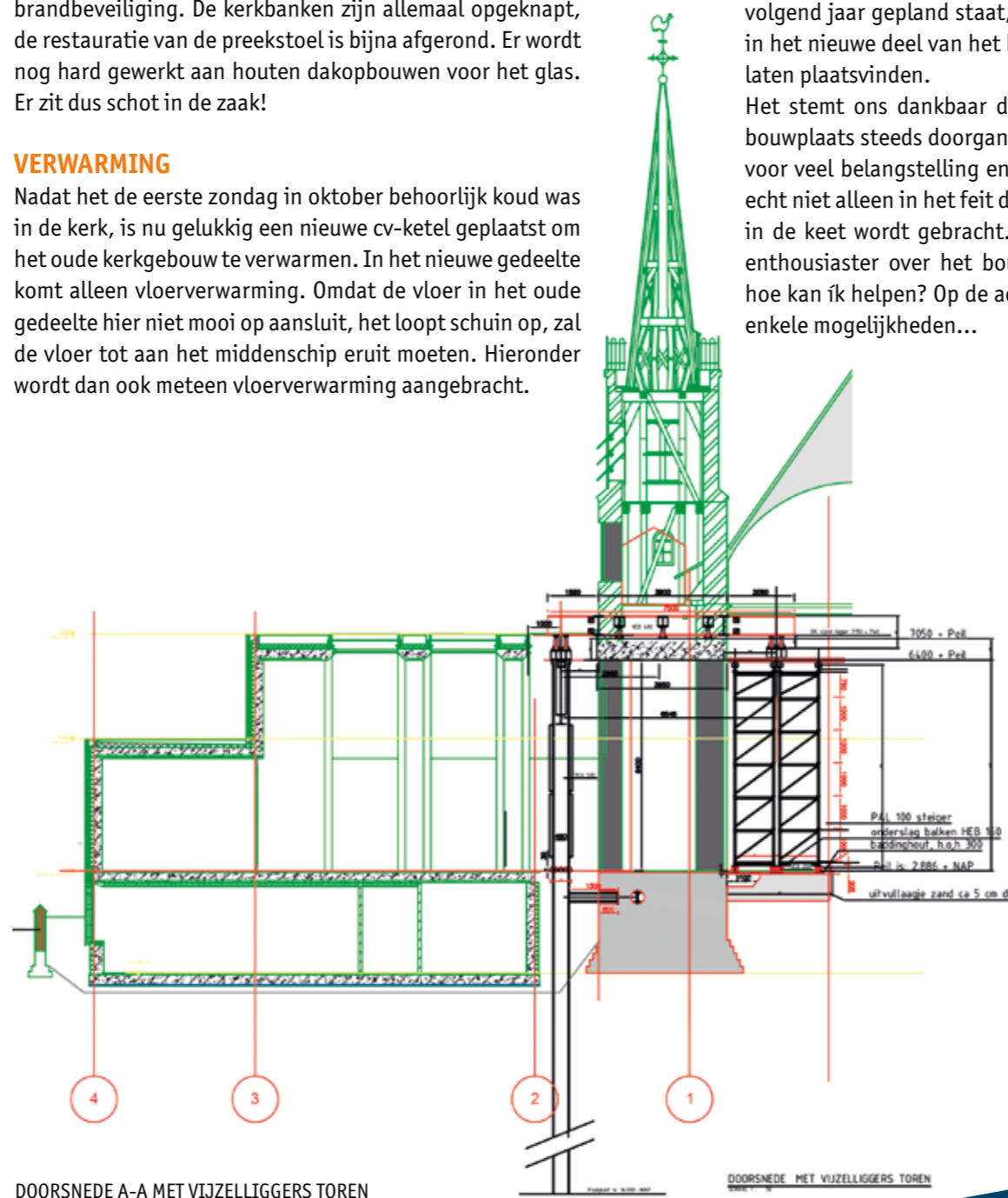
VERWARMING

Nadat het de eerste zondag in oktober behoorlijk koud was in de kerk, is nu gelukkig een nieuwe cv-ketel geplaatst om het oude kerkgebouw te verwarmen. In het nieuwe gedeelte komt alleen vloerverwarming. Omdat de vloer in het oude gedeelte hier niet mooi op aansluit, het loopt schuin op, zal de vloer tot aan het middenschip eruit moeten. Hieronder wordt dan ook meteen vloerverwarming aangebracht.

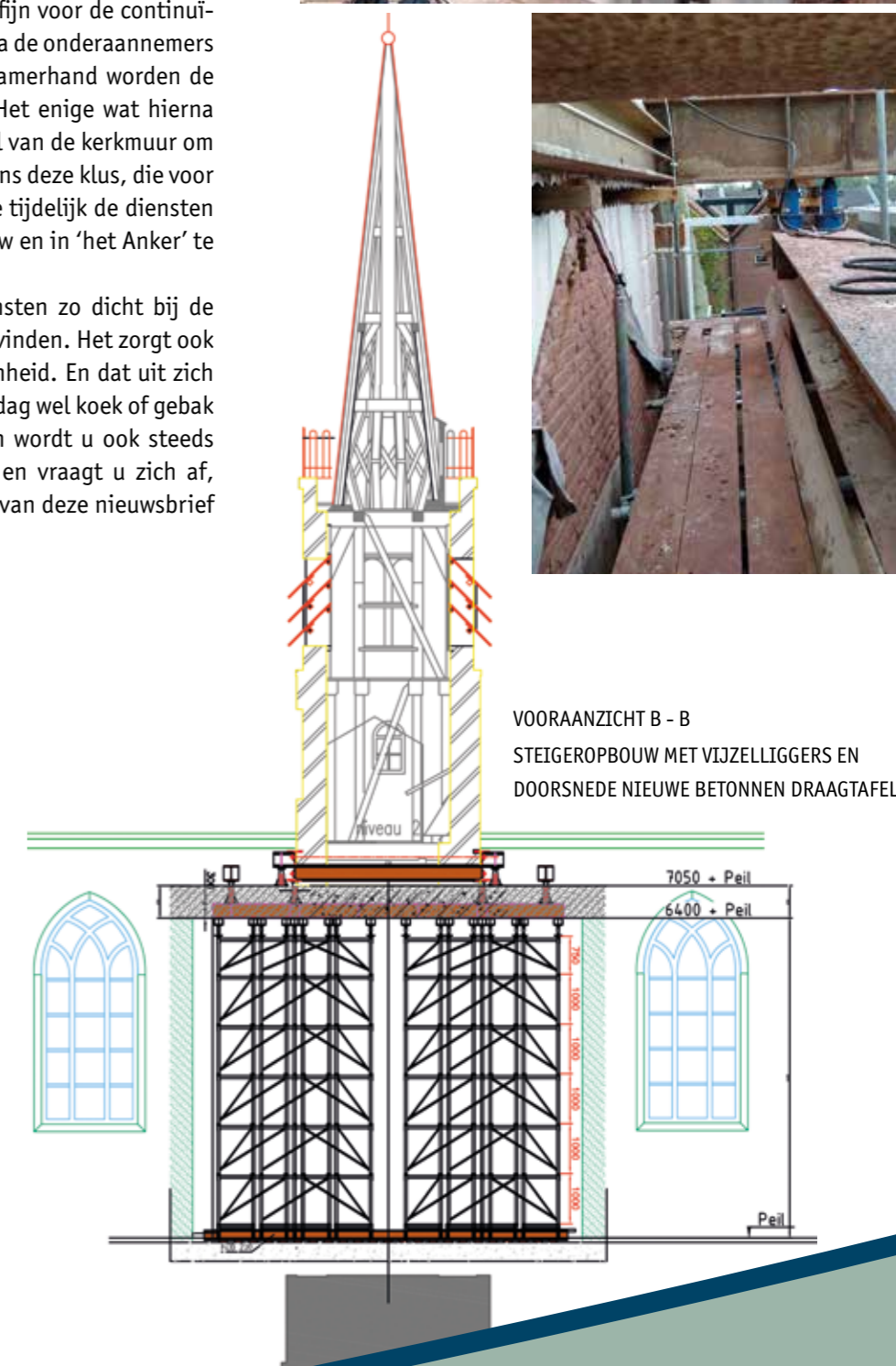
PLANNING

Het streven is voor de Kerst alles glas- en waterdicht te hebben. De verwachting helemaal klaar te zijn, wordt toch wel zomer 2020. Nog steeds werken we met een trouwe groep vrijwilligers die veel werk verzet. Op een gewone dag lopen er al gauw zo'n 15 man op de bouw, waarvan minimaal 5-7 vrijwilligers. Deze vrijwilligers verzetten bergen werk! Tot einde van het jaar hebben we ook drie vaste krachten ingehuurd voor het vakwerk, dit is ook fijn voor de continuïteit. Het ligt in de bedoeling dat hierna de onderaannemers (binnen) aan de slag gaan. Zo langzamerhand worden de vorderingen steeds meer zichtbaar. Het enige wat hierna nog gesloopt moet worden is een deel van de kerkmuur om een nieuwe zij-ingang te maken. Tijdens deze klus, die voor volgend jaar gepland staat, hopen we tijdelijk de diensten in het nieuwe deel van het kerkgebouw en in 'het Anker' te laten plaatsvinden.

Het stemt ons dankbaar dat de diensten zo dicht bij de bouwplaats steeds doorgang kunnen vinden. Het zorgt ook voor veel belangstelling en betrokkenheid. En dat uit zich echt niet alleen in het feit dat er elke dag wel koek of gebak in de keet wordt gebracht. Misschien wordt u ook steeds enthousiaster over het bouwproject en vraagt u zich af, hoe kan ik helpen? Op de achterzijde van deze nieuwsbrief enkele mogelijkheden...

DOORSNEDE A-A MET VIJZELIGGERS TOREN

VOORAANZICHT B - B
STEIGEROPBOUW MET VIJZELIGGERS EN
DOORSNEDE NIEUWE BETONNEN DRAAGTAFEL